

שריפת מסגד אל-נור בטובא-זגריה, טלטלה את מערכת היחסים והפעילות המשותפת שמטפחים נעשרות בשנים תושבי הכפר ושכניהם מכפר-הנשיא. בעמותה המשותפת, "שביל אל ג'יראן", מתכוונים להשתמש במנושה הנפשע כמנוף להידוק היחסים ולהרחבתם על פני כל האזור

אורה ערמוני

רבנות ציון וירושלם, שפיתחו את המסלול, נפגשו עם ראשי המוסדות הממשלתיים והמקצועיים, וקבעו את המסלול. ראשי המוסדות הממשלתיים והמקצועיים, וקבעו את המסלול. ראשי המוסדות הממשלתיים והמקצועיים, וקבעו את המסלול.

נראה לנו עד שהמדינה חיונה, אם בכלל חיונה, את חכ"ס
הסוסים שהשילוני, אמר וגדלה, ומספר לנו על תרבות
שורשית, סגולה, מוסדות, בעקבות התחברות בנייה המועצה
המסדרת, על תכולתו, קופת החולים, ביוקרה, ראש המועצה
המסדרת (המסדרת) איים להחליט, ובכל אמש שרף מאד דרו את
הקטן בשדה המסדר לכל, את כל אמש. את החינה של ונה"
עה, משני האזורים, צריך להתחיל בכך בגיל הנה, מהשדה
שמים, כשאין שרידים, הכול מתחמט, נשרף, הוא אימון,
מבציע נכאול על המטרה.

בפנים עדיין מכה ריח השריפה. כפתר ירינו, המלספות
את הפסיפס, גלגלות פיה, ודומה שהתניח היפה שרקמה
אחורה הפה הכרת כמור-הנשיא, ורחק ביום הכיפורים,
בתוכו הנחלז את ספר הקדוה השרון, מביט את רחשי
על מולנו בעצם, לא כולנו כמביט. מן שבתות על קירות
מסגד "תג מוזהר", ורשדף אותה, אינו "מלגו".

מחבר-הגדרה וספר לו חזרו משני בפרסם מספרים, סוכא
הגדרה, ומכאן 5,000-הפרסם השקט ששודר ברקעו,
הפרסם שיקר, והבגנוניק ששקעת בצדד, הבית המספר
הידים השכונות והחצרות, מפרדים באחוריהם ועם רב שם
שפרסם מפרסם, בעיקר כמראה, אצל העדה הכפר עם אינו איתן
לכלידיה "סוכא-הגדרה" נבנו בקטעו של שני מוקד
במסגרת הסוכא-הקדומה, אומות סמאד סוכא רבות גלי
הילדים של סמאד. הוא מציע שנקיים את שיתובו "החדש
שמישים", המבטא נבנו שכן כפר-הגדרה לסוכא, להחדש
שם ששיתוב המעצב השיתוב אותו כלא מפרס
ששיתוב, הוא גם בגלל המסר האומותי שמסדרת החדשה
שם ששיתוב סוכא כמראה חיים משותפים.

ולזה, אמנם, נוצרה החרושה מלכתחילה, כפי שמסמך
זאת אורה המד, י"ד עמותת "שביל אל-ג'דאן" (שביל אל
השכונים), בה תורים תושבים מהבכר ומהשכונות.

בשנת 2008, שנת השישים למדינה, חיששו דרכים להצגת יום הולדת לקיבוץ, שגם לו מלא שישים. קיימו מפגש גורל, ובין השאר עלה בו נושא 60 שנות השכנות עם סוכא. קרמו לכך שיתופי מעולה שונים בין הכפר לקיבוץ, לאורח השנים – בייחוד תלמידים, חוגי נשים, מפגשי נוער, לאורח על סוסים, ועוד, אבל השאלה הייתה: מה עושה יומן ומלחמה למחשבים ביניהם?

אורח "מו" שסתוריס בתקשורת, הדק בלגני ונצח, שישן, אבל אצל ידוע לבורח מהקשרים בין המפר לקיבוץ, אהב את התחילי "כל-היב", ומאז הם מסתמכים. 2008- הקדמנו את העמותה המשותפת, והחלטנו לנסות את התחרושה הזו. התקינו בלו את שם האדמה, ומאז גות את הלוט, וכל הלוט מפרקים שיתוף קעולה ברוח הלוט הכי הוגיונה. ברוח המשותפת ליוזר ברוח המשותפת דרוושו, ראש המעצות נשאו אברים, והכרנו על המאס כאן

עבודה מכל הלב

פינה לשיילת, שתגיע על ראש-פינה, ולצורך הקסמה ננסה לגייס כספים. הפרויקט הראשון של העמותה היה עבודה עם גני הילדים, כי גם אנחנו מאמינים שצריך להתחיל בחינוך בגיל מאוד מוקדם.

סמארה נישאה וזגיעה לשווא מהבשר עילקון ב-1999, ושנה אחר כך בגמסה לריכוז הגנים בבפר. "בשנת 2000 הייתה מאורעות אקוטורב", היא זוכרת, "זואל כל המב רינת וריחור על הצורך בן-קיום, בשמטות ובמבט ובמבט שים. כדי לגשור על הפער שנוצר, עליי לא מקובל", היא מרגישה, "פרק אחר משבר ומבט חידוש, נתחיל למעול מחבורה שחשבו לא חזר-קיום בין התרבויות, והמבט לא העתיד. זה לא שוב, לא יעיל, לא יסמל אצל הילדים. אם רוצים לעשות עבודה יעילה, שנובה לקסוף את הפירות שלה, חשוב לעלו רוקא בימים של שגרה. נכון, המקרה שקרה יישמש לנו כמבון, אבל אסור עלו לחכות עד שר-סדר אסון. כחולחלה היא בדיכפיה. זה לא יעיל לבנו".

אורח: "אחרי ששתלנו את הצעדים בחורשה, כפי שבטס, הבאת את ילדי" את גנרליה ילדו" את יוסמן מקיבוץ, והם שולחו יחד את שידו והדומיון ממחלת הצעדים והעץ שהיה כבר גדולים ויפים. שנה לאחר מכן איגנו פעילות משותפת של שני גנים מראש-פניה, את כפר-השק, ושולחו גנים מסובל-גנרליה, את ידו" את יוסמן. הספסל היחיד כפריקט הוא, היה לא רק בשיתוף העדולה בין הג' גנרת ילד הגנים, אלא גם בעצרת הילדים והמגנרלים. את כפר הילדים והגנים, "שוכן היחיד את ידו" את יוסמן."

סמארה: "דיענו שחקמת הספסל היא עבודה רכה וקשה, מעבר ליכולת של הילדים והגננות, וגם של האימהות שבאו לעזור. ואז החייצבה קובצת גברים מזוגיה, שע' ברו בלי להפסיק, עד סוף היום, זה היה מפגש נהדר! אני זוכרת איהם על עזרו מכל הלב, קשה וברצינות, ובזכותו זה המקום יפה כל-כל." כ"ו

אדרה: "כשענדה נעצית מהלב, נעשית ויחי של עבד"
המיר אמונה, שלא יבצע עני בגבט שולב שלה אל עי
התקדים, אל חי מיר ערוב לילדים, לשפתחי, חי שמפי
בגבט שעובדת עט כל הלב. כל גן הגיע והשתנה שלוש
פעמים, אבל שלוש העקרים, אבל הייתה גם הרבה עזרה
כל בלב, ששענדה תוקיע, על ידי גשמי וקבוצה של בגבט
בעציות, שגרות בשכונה הקרובה לטובא. כל פעם שהן
ראו חיות בשטח, הן היו מיתות ומתעצבות: מה שלע
שהן חיות אל אהבת שיבובן, קבוצת גשמי, שעני שיה
בירים, והרגשנו שבענדה הותאם יש משהו מאוד נשמי.
ערב בטרם התקמה העתודה התקיימו פעילויות מכלול
פזת וסודות הדידים, "מה היו סממנים, אבל למי יכול"
להביא אותנו למקום שאלי ידוע להגיע, ואומרת אדרה,
"היה חסר כן אהבת ערוב, מקום בישראל, שהוא
גם שלי יום שלך".

רבינו מקום שייצור אינטראקציה לא רשמית, בלתי מתוכננת, מסייעת במקום, "מקום שגבינו בזה הנה, עשינו את זה, וזה המסור, וזה האופק לנו כאן וזה, מצב של היררכיות, של אפשרות להכיר את האחר, לשבור את הקוד המסורתי כשאני לא מכירה, אני מסתייגת. יש לי תפיסה, יש לי רעות קדומות, אבל כשנפגשים ומתחברים מגלים עולם אחר, עולם של אנשיות, של בני אדם, של להם אחריות לחיות חל."

פעילות העמותה, מוסיפה אורה, מתקיימת בריציות והפעילות המשותפת מתקיימת לאורך כל שנת הלימודים. "אני מקווה שכאשר העצים יהיו יותר גדולים, ויתנו החבה על, קמים עליהם קישוטים ביקר, לאחריהם, לאחר שירות המבחן, באותו הזמן, יהיו העמודים, לביתו של יונת, שמתנהל המסגור, כמובן. הוא ודודי מרנץ, איש אומנים מביתם

אורה המר: "אין סיבה שחברי
הקיבוץ לא ילכו למכולת בטובא,
ותושבי הכפר לא יבואו אלינו
לכפר-הנשיא, לפילאטים ולבריכה.
זה לא קורה. רק בודדים מהקיבוץ
ונכנסים ממש לכפר. מפחדים. אז הם
כונים גדרות, ומכניסים עצמם לתוך
גוש. כן. אני מדברת על כפר-הנשיא!"

סמאחר טואעד: "כולנו צריכים לעשות עבודת-בית לקראת המפגש הבא. בלי הכנה ובלי התייחסות של הילדים, משני הצדדים, למה שקרה, יהיה להם קשה להתחבר. גם הגנות וההורים צריכים להתכונן. אני מודה שאחרי מה שקרה במסגר, גם אצלי התחילו פחדים"

"נשטח אם יישוברים נוספים באזור יצטרפו לפעילות שלנו", סמאחר מסובא-ונגריה, ואורח מכפר-הנשיא

שמירה על העולם שלנו, של הבנה וקשרים בין כל בני האדם, ומכל הדתות. בואו נסתכל על האנושיות, שבכל אחד מאיתנו, זו זריחה להיות העבודה בבתי הספר בני נים, בקרב הגווע, במשפחות שמגרלות ילדים קטנים, אצל אימהות וגברים, דיוושה עבודה מערכתית, שתנסה לצמצם את הפערים שהולכים ומתרחבים."

רגע, מה קורה פה?

אודה: "כמו שקרה היום במהפכה החברתית, כל אחד צריך להתעורר ולומר בקול את מה שחשוב ומציק לה. הגיע הזמן שיישמעו קולות האזרחים, לא הממשלות, למה אנשים פחדים מהעריבים כי הביטחון הוא בראש המלך, מבחינת היהודי, ערבי הוא פלמטינאי שחי בשטח חים, הוא מפחיד. עלינו לשנות את ההסתכלות הזו שלנו, ולהחליט מה באמת חשוב לנו מה בודים שלנו: האם הם מורכבים רק מפחד ומחשש ביטחון כי אם זה כה, אני חוג משלימים את זה על כל פינה בחיים שלנו. במאהל בראש-פינה יהיה שלט: 'מתפכח של תודעה'. התודעה היא של כל אחד מאיתנו.

"על כל אחד מאיתנו לקום ולשאת: רגע, מה קורה פה ואז להגיד בכל מקום: 'מה שחשוב לנו, הם הילדים שלנו, איכות החיים שלהם, שיוזיו בשקט ובכני, שילמדו איך לשמר את העולם, איך ליצור יחסים עם השכנים, עם הזקנים שלהם. לא רק הילדים בסובא משתוללים ושודפים. בכל בית ספר בארץ שומעים איך הילדים מתי ללים. אמתנו חיים מסריגה שבה רמת האלימות שהרגלנו את עצמנו אליה, לא תאמן, והרי אין שום סיבה שאנחנו, חברי הקיבוץ, לא נלך למכולת בסובא, ותרשבי הכפר לא יבואו אלינו לכפר-הנשיא, למילאטיס ולכריכה. זה לא קורה. מה רשם מניע מישור מאיתנו למאפיה בסובא, אבל רק מורדים נכנסים ממש לעומק הכפר משחרים. אז אנשים בונים לעצמם גדרות, ומכניסים את עצמם לתוך גסה. כן, אני מוכרת על כפר-הנשיא זה הרי אנטורה באינתיפאדה, יהודים שחזרו להיכנס לסחנן ולעראבה, בשפה, בסובא, צחקו: מה לנו ולאנתיפאדה הזו? היום זה אחרת. ערבי מסתובב בצפת, ומסתכלים עליו. ואם נכנסו עכשיו יהודים לסובא, ועשו בה מה שעשו ליהודים בעיר לם רק לפני כמה עשורים, לאן גגיע?"

אז מה, נשים את השיחה בטיפה של יארשוד

סאמארה: "להיפך נגנף."

אודה: "נציב פה שלט שיה' ביזים הבאים לחדשת הש' כנים."

סמארה: "אני אישמו, ואני בטוחה שגם אודה תשמח אם יישוברים נוספים מואחד, וגנים נוספים, יצטרפו לפעילות שלנו. אולי אנתנו נזירה המרכז, הערצין, ותורל החיפוי של השואות בין הערבות השונות, כמרחב ואחוזי בשר, ובמרחב העולמי בכלל."

מקורם, יחד מסעם העמדת 'שביל סינגל' משותף לנער, לצעירים ולמבוגרים. הגברים מסובא בכלל התייחסו לר כמת אפגיים כאל משחק ילדים, כך שמטרת השביל היא כאלה יתם התחיל להעביר לאנשי כפר את הכין, ואיכות הציגות שנטשדו וזכיות, והגברים והנערות רוכבים יחד, וזרים מסלול משותף לשני הישובים."

כשלא מכירים, כוחדים

זהו, מספרת אודה, גם כמה מספרים בקשרים שבין הכפר לקיבוץ. החומר שבגם התרחש יום לאחר שתילת החורף שה' מ'ישהו שבר את העצים, ותחן את הטפטפות. באנו ונסקנו כמיים: 'ואם בכלל שוה כל העבודה שהושקעה ואם השינוי יחייק מעמדי'. עוד באותו בוקר שיקמנו את הכר, ואן, בעזרת איגון שתרל, עסדנו יחד בעמדתה, קודם כמינוח קונפליקטים, והתחלנו לראות את העומק שאנחנו יכולים להגיע אליו ולגעת בו."

בצער היא מודה, שלא תמיד מצליחה העמדת לגיית אנשים לפעילותה: 'יש פה אלמנט של ייאוש. רוב התר' שנים - בקיבוץ הכפר - עסקים ביום-יום עם המשפחות, ובענייני פרנסה. העולם כיום נובע מאיתנו לעסוק בכל כך הרבה תחומים ונושאים, וגם בעמדתה קשה לנו לאסוף אנשים ולחשוב יחד. בכל מקרה של משבת יש גם התכנסות וגם פחד. אנשים רבים מקיבוץ באו להשתתף עם אנשי סובא באכל על שייפת המסגה מצד שני, יש בקיבוץ הורים ששואלים האם אחד כל המהומות שהזרחשו בכפר כעק' בוח השורפה במסגר - שייפת בגין המועצה, הנוקים בקור' פת החולים - כראי לנו בכלל לשלוח את ילדינו למפגש?"

וז עיקר העבודה שלנו עכשו: הגנתנו נחושת להמשיך. סמארה: "בעקבות האירוע כולנו צריכים לעשות עבודת-בית. לקראת המפגש הבא. בלי הכנה ובלי התייחסות למה שקרה, יהיה קשה לילדים הקטנים משני הצדדים להתחבר, ועוד לפני הבנת הילדים, גם הגנות וגם ההורים צריכים להתבונן. אני מודה שאחרי מה שקרה במסגר, גם אצלי התחילו פחדים. וזמן אני חושבת פעמיים אם ללכת לכפר-הנשיא. כשאי בצפת, אני מסתכלת סביב: מועדית, עכשיו הזרמנות שלנו לעשות את העבודה, אחיה זה היה קשה. לפני שבת קיימנו אוהל הירבות בכפר, ליד המסגה, ואחל הבנת מהכפר אמרה שהיא פחדה ללכת לקיבוץ. נרמה לה שהיוזרים מסתכלים עליה באופן מודה הפחד מערבים הדר לחדת אפגנה, והא נובע מאי היכרות את הצד השני כשלא מכירים, מפחדים."

אודה: "זה הריב ית' מאופנה. וזה הסתה..."

סמארה: "אני אומרת שאם החברו הישראלי, על כל הגנדים והערבות שלה, לא תתחיל לשפל בעצמה סיי' פול מניעת, עוד נותרו נכסדע על זמים האלו. אנתנו חייבים לקום עכשיו ולפעול - כל הקבוצות החברתיות, של כל מי שיש לו עניין להמשיך ולחיות חיים בריאים, של